ORDONANȚA CURȚII (Camera a doua)

24 martie 2009 *

În cauza C-525/06,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de rechtbank van koophandel te Hasselt (Belgia), prin decizia din 15 decembrie 2006, primită de Curte la 22 decembrie 2006, în procedura

De Nationale Loterij NV

împotriva

Customer Service Agency BVBA,

* Limba de procedură: olandeza.

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domnii K. Schiemann (raportor), P. Kūris, L. Bay Larsen și doamna C. Toader, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul R. Grass,

după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Ordonanță

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 49 CE.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între De Nationale Loterij NV (denumită în continuare „Nationale Loterij") și Customer Service Agency BVBA, prin care se urmărește, pe de o parte, constatarea faptului că activitățile acesteia din urmă,

care constau în recrutarea unor persoane în vederea participării colective și individuale la Euro Millions, un tip de loterie organizată la nivel european, constituie o încălcare a practicilor comerciale licite și nu respectă monopolul legal acordat Nationale Loterij în ceea ce privește organizarea loteriilor publice și, pe de altă parte, dispunerea încetării imediate a activităților menționate.

3 Având îndoieli cu privire la compatibilitatea cu dreptul comunitar a legislației belgiene în materie de jocuri de noroc pe care este chemat să o aplice, în special a Legii privind raționalizarea funcționării și gestionării Loteriei Naționale (Wet tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij) din 19 aprilie 2002 (*Belgisch Staatsblad*, 4 mai 2002, p. 18828), și ridicând în special problema compatibilității cu articolul 49 CE a monopolului legal al Nationale Loterij în ceea ce privește organizarea loteriilor publice, rechtbank van koophandel te Hasselt a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 49 CE trebuie interpretat în sensul că dispozițiile restrictive de drept intern, precum cele prevăzute la articolul 37 din Legea din 19 aprilie 2002 și care au ca efect împiedicarea accesului pe piață al unei întreprinderi care urmărește vânzarea cu scop comercial de buletine colective de participare la jocul Euro Millions, se justifică totuși în considerarea interesului general (evitarea cheltuielilor excesive la jocuri de noroc), dat fiind că:

a) Nationale Loterij, căreia statul belgian i-a conferit un monopol legal în schimbul căruia aceasta plătește o rentă de monopol și care și-a stabilit ca obiectiv canalizarea pasiunii înnăscute a omului pentru jocurile de noroc, face cu regularitate publicitate în favoarea participării la Euro Millions, ceea ce are ca efect stimularea pasiunii pentru joc;

b) campaniile publicitare realizate de Nationale Loterij, ca și metodele sale comerciale, au ca efect extinderea pieței, ceea ce pune îndeajuns în evidență obiectivul său de maximizare a profitului (motive financiare), și nu pe acela de a canaliza pasiunea înnăscută a cetățeanului pentru jocurile de noroc;

c) unele măsuri mai puțin restrictive, cum ar fi limitarea mizelor si a câștigurilor, sunt de natură de a realiza în mai bune condiții obiectivul propus, acela de a canaliza pasiunea pentru joc?

2) O dispoziție restrictivă de drept intern precum aceea prevăzută la articolul 37 din Legea din 19 aprilie 2002 și care are ca efect împiedicarea accesului pe piață al unei întreprinderi care urmărește vânzarea, cu scop comercial, de buletine colective de participare la Euro Millions este în contradicție cu principiul liberei prestări a serviciilor (articolul 49 CE), având în vedere că pârâta nu organizează ea însăși loteria, ci își propune numai să organizeze, în scop comercial, participarea colectivă la Euro Millions cu ajutorul buletinelor de participare aparținând Nationale Loterij?"

4 Ulterior sesizării Curții, Nationale Loterij a atacat decizia de trimitere cu apel la hof van beroep te Antwerpen.

5 Prin hotărârea din 8 noiembrie 2007, instanța de apel menționată a reformat decizia de trimitere și a dispus ca, în temeiul nerespectării legislației naționale, Customer Service Agency BVBA să își înceteze activitățile, sub sancțiunea unei penalități cu titlu cominatoriu de 5 000 de euro pentru fiecare încălcare constatată. În hotărârea sa, hof van beroep te Antwerpen a considerat că prima instanță a ridicat în mod întemeiat problema compatibilității legislației naționale cu articolul 49 CE. Cu toate acestea, hof van beroep te Antwerpen a apreciat că răspunsul la această întrebare era clar și că, prin urmare, nu era necesară sesizarea Curții cu o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare. După examinarea legislației naționale în lumina Hotărârii Curții din

6 noiembrie 2003, Gambelli și alții (C-243/01, Rec., p. I-13031), hof van beroep te Antwerpen a considerat că această legislație este compatibilă cu dreptul comunitar.

6 Din jurisprudența Curții reiese că, în ceea ce privește o instanță ale cărei decizii sunt supuse unei căi de atac în dreptul intern, articolul 234 CE nu se opune ca deciziile unei asemenea instanțe care sesizează Curtea cu titlu preliminar să continue să fie supuse căilor de atac obișnuite prevăzute de dreptul național (Hotărârea din 12 februarie 1974, Rheinmühlen-Düsseldorf, 146/73, Rec., p. 139, punctul 3, și Hotărârea din 16 decembrie 2008, Cartesio, C-210/06, Rep., p.I-9641, punctul 89).

7 În plus, interpretarea articolului 234 CE de la punctul 98 din Hotărârea Cartesio, citată anterior, nu este relevantă în ceea ce privește cauza principală. În cauza în care a fost pronunțată Hotărârea Cartesio menționată, Curtea s-a confruntat cu norme de drept național referitoare la dreptul de apel împotriva unei decizii prin care se dispune o trimitere preliminară, care prevăd că respectiva cauză principală rămâne în totalitate pendinte în fața instanței de trimitere, numai decizia de trimitere făcând obiectul unui apel limitat. La același punct 98, Curtea a considerat că articolul 234 al doilea paragraf CE trebuie interpretat în sensul că nu poate fi repusă în discuție competența de a dispune o trimitere preliminară la Curte pe care o conferă oricărei instanțe naționale această prevedere a Tratatului CE prin aplicarea unor asemenea norme care permit instanței sesizate cu apel să reformeze decizia de trimitere preliminară la Curte, să înlăture această trimitere și să dispună ca instanța care a pronunțat decizia menționată să reia procedura de drept intern ce fusese suspendată. O astfel de interpretare nu este aplicabilă în cauza principală întrucât, în cadrul acesteia, litigiul nu mai este pendinte la instanța de trimitere.

8 Astfel, hof van beroep te Antwerpen a soluționat el însuși litigiul dintre părțile din acțiunea principală, asumându-și, prin aceasta, răspunderea de a asigura respectarea dreptului comunitar.

9 Așadar, trebuie să se constate că nu mai există un litigiu în fața instanței de trimitere.

10 Întrucât justificarea trimiterii preliminare nu este formularea unor opinii consultative cu privire la probleme generale sau ipotetice, ci nevoia inerentă soluționării efective a unui contencios (a se vedea în special Hotărârea din 20 ianuarie 2005, García Blanco, C-225/02, Rec., p. I-523, punctul 28), un răspuns la întrebările adresate nu mai este, prin urmare, necesar.

11 Astfel, chiar și în lipsa retragerii cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare de către instanța de trimitere, căreia îi revine, în principiu, obligația de a acționa în conformitate cu o hotărâre pronunțată în cadrul unui apel împotriva deciziei de trimitere preliminară și în special de a stabili dacă trebuie fie să își mențină cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare, fie să o modifice, fie să o retragă (a se vedea în acest sens Hotărârea Cartesio, citată anterior, punctul 96), se impune, în cazul de față, să se constate că nu este necesar să se răspundă la cererea menționată.

12 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) ordonă:

Nu este necesar să se răspundă la cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare în cauza C-525/06.

Semnături